

Varuh človekovih pravic
Dunajska cesta 56
1000 Ljubljana

Zakon o varuhu človekovih pravic (uradno prečiščeno besedilo) (ZVarCP-UPB2)

III.a ZAGOVORNIŠTVO OTROK

25.a člen

(1) Na področju varstva otrokovih pravic poleg drugih nalog, določenih s tem zakonom, varuh organizira in skrbi za zagovorništvo otrok v okviru notranje organizacijske enote. Zagovorništvo otrok izvajajo zagovorniki otrok (v nadaljnjem besedilu: zagovorniki) v okviru mreži prostovoljcev, ki zagotavlja vsem otrokom enako dostopnost do zagovornika.

(2) Namen zagovorništva je, da zagovornik nudi strokovno pomoč otroku, da izrazi svoje mnenje v vseh postopkih in zadevah, v katerih je udeležen, ter mnenje otroka posreduje pristojnim organom in institucijam, ki odločajo o njegovih pravicah in koristih. Zagovornik ni njegov zakoniti zastopnik. Strokovna pomoč vključuje psihosocialno podporo otroku, pogovore o njegovih željah, počutju in mnenju, seznanjanje otroka s postopki in dejavnostmi na njemu primeren način, iskanje najbolj primerne rešitve skupaj z otrokom ter spremljanje otroka pred organi in institucijami, ki odločajo o njegovih pravicah in koristih.

(3) Pobudo za imenovanje zagovornika lahko poda vsakdo, ki meni, da otrok ne more uresničiti pravice, da izrazi svoje mnenje. Če varuh oceni, da je pobuda utemeljena, pridobi soglasje obeh staršev ali zakonitih zastopnikov in določi zagovornika s seznama zagovornikov. Ni potrebna privolitev tistega od staršev, ki mu je bila odvzeta starševska skrb ali ki trajno ni sposoben izraziti svoje volje. Soglasje staršev ali zakonitih zastopnikov ni potrebno, če z imenovanjem zagovornika soglaša otrok, ki je že dopolnil 15 let. Če soglasja staršev ali zakonitih zastopnikov glede imenovanja zagovornika ni ali če je naknadno umaknjeno, varuh pošlje predlog za imenovanje zagovornika pristojnemu centru za socialno delo ali sodišču, ki ga imenuje s seznama zagovornikov, če oceni, da je to v postopku pred centrom za socialno delo ali sodiščem v korist otroka.

(4) Uresničevanje zagovorništva otrok spremlja strokovni svet, ki ga varuh imenuje izmed zagovornikov in strokovnjakov s področja dela z otroci. Strokovni svet vodi namestnik varuha, pristojen za varstvo otrokovih pravic.

(5) Člani strokovnega sveta opravljajo svoje delo častno in samostojno. Člani strokovnega sveta imajo pravico do povrnitve stroškov za prihod na sejo sveta. Stroški se krijejo iz proračunske postavke varuha.

(6) Način izvajanja zagovorništva otrok, njegovo organiziranost in postopek vključitve otroka v zagovorništvo, naloge strokovnega sveta, njegovo sestavo in način dela podrobneje določi varuh s splošnim aktom, ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

25.b člen

(1) Varuh objavi javni poziv za kandidate za zagovornike na svoji spletni strani ali na drug primeren način.

(2) Varuh lahko na seznam zagovornikov uvrsti osebo, ki izpolnjuje te pogoje:

- je državljan Republike Slovenije,
- je poslovno sposoben,
- ji ni odvzeta starševska skrb,
- ni bila pravnomočno obsojena zaradi naklepnega kaznivega dejanja,
- zoper njo ni bila vložena pravnomočna obtožnica zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti,
- ima končano najmanj višješolsko izobrazbo,
- ima najmanj pet let delovnih izkušenj na področju dela z otroki oziroma na družinskem področju,
- je kot kandidat za zagovornika opravila usposabljanje in preizkus znanja za zagovornika po programu in postopku, ki ga določi varuh na predlog strokovnega sveta,
- je zaupanja vredna oseba,
- je pripravljena redno sodelovati z varuhom ter se udeleževati izpopolnjevanja in usposabljanja, ki ga ta organizira,
- ni drugih zadržkov, ki bi vzbujali dvom, da bo delovala v največjo korist otrok.

(3) Varuh zagotavlja redno strokovno izpopolnjevanje in usposabljanje zagovornikov.

(4) Varuh zagovorniku, ki ga uvrsti na seznam, izda izkaznico, s katero se zagovornik izkazuje pri izvajanju svojih nalog.

(5) Delo zagovornika je prostovoljno in častno, pripada pa mu nagrada, ki jo s splošnim aktom določi varuh, ter povrnitev potnih stroškov v višini, kot velja za javne uslužbenke.

(6) Zagovornika varuh izbriše s seznama, če:

- sam tako zahteva,
- ne izpolnjuje več pogojev,
- neredno ali nevestno opravlja svoje naloge,
- se ne udeleži obveznih oblik strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja, ki jih določi varuh.

(7) Varuh lahko za odločanje o izbrisu s seznama zagovornikov pridobi ustrezne osebne podatke brezplačno iz zbirk osebnih podatkov državnih organov.

25.c člen

(1) Otrok ima pravico do zagovornika, ki ima pri opravljanju svojega dela pravico do stikov z otrokom. Starši in druge osebe imajo dolžnost, da otroku omogočijo stike z zagovornikom.

(2) Varuh omogoča staršem ali zakonitim zastopnikom otroka, ki mu je postavljen zagovornik, da se podrobneje seznani z namenom in cilji zagovorništva otrok.

(3) Zagovornik mora varovati kot tajnost, kar mu je zaupal otrok. Pri posredovanju otrokovega mnenja zagovornik upošteva otrokovo voljo. Zagovornik posreduje centru za socialno delo ali sodišču izjavo otroka in svoje poročilo, razen če otrok temu nasprotuje.

(4) Zagovornik sme kot priča odreči pričanje o dejstvih, za katera je izvedel od otroka pri opravljanju dejavnosti zagovornika in glede katerih otrok nasprotuje njihovemu posredovanju.

25.č člen

(1) Izjava otroka, pridobljena s pomočjo zagovornika, se lahko uporabi v vsakem postopku, v katerem se odloča o otrokovih pravicah in koristih.

(2) Organ, ki odloča o otrokovih pravicah ali koristih, mora v svoji odločitvi posebej utemeljiti, kako je upošteval otrokovo izjavo in deloval v njegovo največjo korist.

25.d člen

(1) Z namenom izbire zagovornika v posamezni zadevi varuh vzpostavi, vodi, upravlja in vzdržuje seznam zagovornikov, ki je javno objavljen.

(2) Seznam vsebuje te podatke: ime in priimek zagovornika, EMŠO, stalno ali začasno prebivališče, vrsto in stopnjo izobrazbe ter datum uvrstitve na seznam.

(3) Z namenom statističnega spremljanja varuh vzpostavi, vodi, upravlja in vzdržuje evidenco obravnavanih zadev, ki vsebuje te podatke:

- status pobudnika (npr. otrok, mati, oče, Center za socialno delo, sodišče),
- datum pobude,
- kraj pobudnika oziroma območje,
- opis zadeve,
- ime, spol in starost otroka,
- ime in priimek zagovornika,
- ime in priimek območnega koordinatorja,
- datum imenovanja zagovornika,
- način imenovanja zagovornika,
- datum zaključnega srečanja.